

از پروپاگانداى پوپولیستی تا دماغوژى احزاب راست افراطى اروپا

احسان جعفرى فر

اندیشه‌سکده
روابط بین‌الملل

از پروپاگانداى پوپولیستی تا دماغوژى احزاب راست افراطى اروپا

احسان جعفرى فر، کارشناس ارشد روابط بین الملل

واژگان کلیدی: راست افراطى اروپا، پوپولیست، پروپاگاندا

اندیشکده روابط بین الملل: پروپاگاندای احزاب راست افراطی از سه مرحله تشکیل شده است. مرحله ی عوام گرایی، عوام فریبی و در نهایت ترکیب عوام گرایی و

عوام فریبی. پروپاگاندای پوپولیستی یا عوام گرایی از حرکات و خیزش نارضایتی های اجتماعی بر می خیزد که عده ای سعی می کنند تا خود را صدای رسای نارضایتی ها در موضوعات مشخص نشان بدهند، این در حالی است که دماغوژی از شرط گذاری های بدون ضمانت در برآورده سازی اهداف نامشخص، کلی و دلخواه بهره می گیرد. پروپاگاندای پوپولیستی و دماغوژی می توانند با ترسیم یک جاده ی فرضی که منتهی به اهداف و آرزوهای غایی عوام است، سالها ذهن مردم یک کشور را درگیر یک مطالبه آرمانی کنند برای مثال اینکار توسط هیتلر که بدنبال رایش هزار ساله بود انجام شد. تلاش همگانی برای زمینه سازی آن هدف غایی میتواند با فعل و انفعالاتی اجتماعی و به سود رهبران این خط فکری همراه باشد. رهبرانی که بدنبال کسب امتیاز از تلاطم های اجتماعی هستند و قصد دارند تا با سوار شدن بر موج مطالبات ایجاد شده، دست به بهره برداری سیاسی بزنند. این احزاب بدنبال آن هستند که با جلب پشتیبانی مردم و توسل به وعده های کلی و مبهم پایگاه اجتماعی برای خود دست و پا کنند هرچند که اولین قدم برای داشتن چنین پایگاه اجتماعی از عوام گرایی نشات می گیرد

عوام گرایی به معنای شنیده شدن صدای مردم، تکرار و تقویت این صداها و تلاش برای جلب رضایت مردم است بنابراین نوع وعده های عوام گرایانه صرفاً از جنس شنیده شدن صداها ی عوام است. گام هایی که برای تقویت برداشته می شود نیز با شعار هایی با ظاهر مبارزه جویانه، هرچند بی محتوا، از راه تحریک احساسات و هیجان های جمعی در تصدیق و تعریف «ما» در مقابل «دیگران» و برانگیختن شور بجای شعور است. پروپاگاندای راست افراطی برخلاف عوام فریبان که توده ها را فاقد تشخیص و ادراک می دانند، سعی دارد تا با ژست تلنگرزی آگاهی و بیدارسازی عمومی بصورت مستدل و با اقامه دلیل، قوه ادراک مردم را تحریک کند و آن ها را علیه خطرات برانگیزد. این در حالی است که پروپاگاندای دماغوژی سعی دارد تا مردم را از آگاهی عمومی دور سازد و آنها را متوجه خطراتی دیگر که ممکن است در آینده پیش آید کند.

بطور کلی پوپولیسم و عوام گرایی را نمی توان عوام فریب خواند. بلکه در نهایت عوام فریبی ابزاری برای عوام گرایان می شود. در این صورت از روش های مختلف چون امنیتی کردن موضوعی خاص چون مهاجرت می توان بهره جست.

شکل گیری احزاب پوپولیستی در ابتدا از حرکت های ناسیونالیستی جنگ دوم جهانی که متفقین کشورهای اروپایی را تقسیم کرده بودند ریشه می گیرد. عوام گرایی در این زمان بصورت یک تلاش عمومی برای کسب استقلال سیاسی و بازگرداندن ارضی کشور محسوب می شد از این جهت عوام گرایی یک توصیف منفی نبوده است، اما زمانی که پروپاگاندای پوپولیستی ذکر شده به سمت دماغوژی و انحراف شعارها و برنامه ها پیش رود و هدفش تقویت جایگاه سیاسی و مردمی خود باشد، از این جهت یک وجهه منفی پیدا می کند. در سالهای اخیر، احزاب راست اروپا سعی کردند تا از طریق امنیتی سازی، مسئله مهاجران و پیوند زدن مشکلات اقتصادی و ... به مهاجران به قدرت برسند. استفاده از مسئله بیگانگان و مهاجران باعث شده است که در برخی کشورها مثل فرانسه، امروزه تقریباً یک سوم رای دهندگان به جبهه ملی رای بدهند. این حزب گفتمان ضد مهاجرتی و شعار «فرانسه برای مردم فرانسه» را سر می دهد. منحرف کردن ریشه مشکلات به سوی مهاجران، در حالی است که از نگاه کارشناسان ریشه اصلی بی عدالتی اقتصادی اروپا در ساختار اقتصادی غرب می باشد. با این رویکرد می توان به گذار حرکت پروپاگاندای راست افراطی از پوپولیستی به دماغوژی پی برد.

مرحله سوم پروپاگاندای احزاب راست افراطی، در هم تنیدگی عوام گرایی و عوام فریبی است. این دو شاخص همزمان با یکدیگر پیش روند و در هم تنیده می شوند بطوریکه نتوان یکی را بدون دیگری تصور کرد. در این مرحله، به نسبی که حوادث مختلف در ظرف زمان رخ می دهد ترکیب آن دو نیز تغییر می کند بنابراین گاهی برای تقویت راست افراطی موج عوام گرایی بر عوام فریبی و یا بالعکس غالب می شود. این بدین معنا است که بعد از شکل گیری راست افراطی تقدم عوام گرایی بر عوام فریبی وجود نخواهد داشت و می توان برای تقویت حزب تقدم این دو مقوله را جابجا یا همزمان کرد یعنی می توان مسئله ای را امنیتی کرد و مورد حمایت مردم واقع شد یا اینکه صدای رسای مردمی در مسئله ای بود و مورد حمایت مردم قرار گرفت. با تبدیل شدن این فرایند به یک سیکل پایدار، حیات احزاب راست افراطی تقویت می شود نمونه

اش حملات نوامبر ۲۰۱۵ پاریس است که باعث گردید تا مطالبات امنیت اجتماعی با امنیتی شدن شدید موضوع مهاجران همراه گردد و تا بحث جنجالی اخراج مهاجران در انتخابات ریاست جمهوری پیش برود.

در خاتمه میتوان گفت احزاب پوپولیستی ابتدا با رویکرد عوام گرایانه ظاهر شدند اما با عوام فریبی سعی در حفظ خود و کسب رضایت عمومی داشته اند. اما ذکر این مطلب ضروری است که هر چند احزاب اصلی شعارهای دموکراسی اروپایی و ضد نژادپرستی را سر میدهند و تلاش می کنند که خود را موافق راست افراطی نشان ندهند، اما تاثیر راست افراطی و موفقیت های آنها در انتخابات سالهای اخیر چنان بوده است که دولتمردان و احزاب اصلی کشورهای اروپایی نیز در تلاش هستند تا برای جلب نظر رای دهندگان از شعارها و برنامه های راست به گونه ای دیگر بهره ببرند، تا با حفظ چهره دموکراتیک و مثبت موفقیت بدست آورند.

آندریسکنده در رابطه بین الملل

برای تهیه محصولات به فروشگاه اندیشکده مراجعه کنید

www.irthink.com

تلفن مرکز یخش: ۰۹۱۲۵۶۴۵۴۶۳

پست الکترونیکی: irt.ir@gmail.com

www.irthink.com

